

نگاهی اجمالی به نقل ترددی

حج تمتع ۱۳۹۳

مقدمه

مقوله حمل و نقل حجاج بیت الله الحرام از جمله خدمات مهمی است که در کنار اسکان و تغذیه زائران توسط سازمان حج و زیارت به هموطنان اعزامی به سفر حج تمتع ارائه گردیده و نقش خطیری در تأمین رفاه و آسایش حجاج عزیز ایفا می‌نماید.

حمل و نقل زمینی در کشور عربستان شامل انتقال زائران مدینه قبل از فرودگاه مدینه (مطار امیر محمد بن عبدالعزیز) به شهر مدینه منوره و در ادامه به مکه مکرمه و انتقال به فرودگاه جده (مطار ملک عبدالعزیز) خاتمه می‌یابد که عکس این حالت برای حجاج مدینه بعد انجام می‌شود.

همچنین نقل درون شهری مکه مکرمه یا شبکه اتوبوسی ویژه ی ایرانیان از دیگر خدماتی است که بمنظور تسهیل آمد و شد بین محل اسکان کاروان و حرم طراحی شده است.

و بالاخره انتقال تمامی زائران عزیز از مکه مکرمه به مشاعر مقدس عرفات ، مزدلفه و منا و در انتها مراجعت ایشان به مکه مکرمه پس از اتمام اعمال و مناسک مربوط به ایام تشریق (هشتم تا دوازدهم ذیحجه) می‌باشد که این مجموعه عملیات حمل و نقل را که به شیوه "ترددی" یا چرخشی انجام می‌پذیرد را نقل ترددی می‌خوانیم.

اهمیت نقل ترددی

از مهمترین اعمال حج تمتع وقوف و بیتوته و اعمال و مناسکی است که بایستی در ایام تشریق در زمان معین و در مکان مشخص یعنی در مشاعر مقدس عرفات ، مزدلفه و منا انجام پذیرد. بطور کلی اعمال حج در سه بخش "احرام در میقات" ، "انجام اعمال در حرم" و "مناسک ایام تشریق" در محل مشاعر مقدس صورت می‌گیرد.

با عنایت به اینکه انتقال زائران به مشاعر مذکور و جابجایی آنان بین مکه مکرمه- عرفات - مزدلفه و منا و بالاخره بازگرداندن حجاج از منا به مکه مکرمه جهت اجرای بقیه مراحل که قرار است در بیت الله الحرام انجام گیرد، مجموعه وظایف و مأموریت‌های خدمتگذاران ستاد های حج تمتع در بخش حمل و نقل مشاعر را تشکیل می‌دهد و چون انتقال زائران به مشاعر مرتبط با جانمایی و نحوه ی اسکان آنان در چادرهای عرفات و منا و محوطه مزدلفه می‌باشد، بنابراین هر دو موضوع انتقال، استقرار و اسکان کاروان ها در مشاعر مقدس در چارچوب ساختاری واحد معنا پیدا می‌کند.

پیشینه نقل ترددی

تا سال ۱۳۸۸ برای انتقال زائران به صحرای عرفات ، مزدلفه و منا ستاد حج ایران، به تناسب ظرفیت و ترکیب زن و مرد هر کاروان تعداد مشخصی اتوبوس رو باز (مکشوف) و روبسته (مکیف) در اختیار مدیران کاروان قرار می داد تا در ایام تشریق نسبت به جابجایی زائران اقدام نمایند. بدیهی است با توجه به شرایط این ایام و شدت ازدحام تردد حجاج تمامی کشورها، امکان استفاده از اتوبوس‌های مذکور فقط یکبار در هر مسیر فراهم می‌شد ضمن اینکه تعداد قابل توجهی از اتوبوس‌ها به دلایل مختلف همچون مسدود شدن خیابان‌ها توسط پلیس و یا فرار رانندگان از گردونه خدمات خارج می شدند. اما از سال ۱۳۸۹ اتوبوس‌های مشاعر به یک کاروان خاص تعلق نداشته و در مسیرهای تعیین شده برای هر کشور که در قالب نظام ترددی تأمین گردیده، مطابق برنامه ای مشخص، زائران آماده حرکت را سوار نموده و در نقطه مقصد پیاده می کنند (نقل ترددی) و به این ترتیب با استفاده از هر اتوبوس برای انتقال و جابجایی چندین برابری زائران بصورت چرخشی ، ایستایی کاروان‌ها به گونه ای چشمگیر کاهش یافته است.

مزایای طرح ترددی

پر واضح است که استفاده چند باره از اتوبوس‌های کمتر در مسیرهای مشخص موجب کاهش ترافیک در مسیرهای مشاعر گردیده و به انتقال حجاج سرعت و سهولت بیشتری می بخشد . به این ترتیب آلودگی ، سر و صدا ، درگیری با پلیس ، اضطراب و ازدحام بین حجاج پیاده و خودروها که از آثار و تبعات ترافیک طولانی است و باعث خستگی مفرط و حتی بیماری زائر و تحلیل انرژی و وقت و در نهایت آزرده‌گی روح و جسم و فرسایش اعصاب او می‌شود تا حدود زیادی رفع می‌گردد به گونه ای که اتوبوس‌ها در برخی مسیرها که پیش از این ایستایی ۱۰ ساعته داشته اند با اجرای این طرح طی ۲۰ تا ۳۰ دقیقه طی می‌کنند. ضمن اینکه محوطه پارکینگ اتوبوسها که در محدوده چادرهای عرفات بوده و موجب ازدحام شدید می شد، به خارج از این منطقه منتقل شده و تأسیسات و امکانات وسیعی برای آن در نظر گرفته شده است.

تشریح اجمالی طرح ترددی

به جز آن دسته کاروانهای اهل سنت که قائل به انجام اعمال "ترویبه" هستند و قبل از وقوف روز نهم ذی الحجه (عرفات)، می بایست وقوف روز هشتم در منا را درک نموده و بدین منظور روز هشتم از مکه به سمت منا حرکت می‌کنند، عموم کاروانهای حج کشورمان بعد از ظهر روز هشتم از هتل خود در مکه راهی سرزمین عرفات می‌شوند.

این کاروانها طی سه نوبت جهت انتقال به عرفات توسط مدیر مجموعه سازماندهی و نوبت بندی شده اند و تا نیمه شب تمامی آنها در عرفات مستقر شده و برای وقوف روز بعد آماده می‌شوند.

با غروب روز نهم ابتدا خانمها و معذورین، عرفات را به مقصد چادرهای ایرانیان در منا ترک نموده و با توقیفی کوتاه داخل اتوبوس برای نیت وقوف اضطراری در مزدلفه، وارد منا شده و پس از رمی جمره عقبه و استراحت و اطمینان از انجام عمل قربانی و تقصیر یا حلق از احرام خارج می‌شوند.

سایر آقایان که حدود ۴۰٪ ظرفیت کاروان ها را تشکیل می‌دهند تحت عنوان وقوف اختیاری، شب عید قربان وارد محوطه مزدلفه می‌شوند و پس از وقوف در مشعرالحرام پس از اذان صبح و با طلوع آفتاب روز دهم ذی الحجه (عید قربان) در قالب گروه های پیاده و به ندرت سواره، راهی منا می‌شوند تا بقیه اعمال را انجام دهند .

تمامی حجاج ، پس از بیتوته و سایر اعمال ویژه ی منا ، با اذان ظهر روز دوازدهم ذیحجه، این سرزمین را ترک گفته و به مکه مکرمه عزیمت می‌نمایند.

چند تذکر مهم:

۱- با توجه به اهمیت استفاده حداکثری از حداقل زمان در اجرای صحیح برنامه‌های نقل ترددی، وقت شناسی بدون تعجیل زائران مورد انتظار است.

۲- همکاری شایسته با مدیر کاروان و مدیرهتل (مجموعه) موجب تسهیل و تسریع در حمل و نقل مشاعر خواهد بود.

۳- برنامه نقل ترددی به گونه‌ای طراحی شده که هیچگونه خللی در مناسک حج پیروان مذاهب مختلف اسلامی هموطنان عزیز بروز نخواهد کرد.

۴- در طول مسیرهای یادشده ، راهنمایان ایرانی داخل اتوبوس‌ها مستقر هستند.

۵- احتمال دارد بنا به ضرورت ، تعدادی از خانمها در انتهای اتوبوس روباز آقایان سوار شوند یا زائران چند کاروان در یک اتوبوس بنشینند.

۶- از همراه داشتن بار اضافی در مشاعر مقدس جدا خودداری نمایید.

۷- دعوت خود و دیگران به رعایت نظم ، نوبت و آرامش ، به ویژه حمایت از افراد کم توان توصیه و تأکید می‌گردد.

اداره کل برنامه ریزی، پذیرش و اعزام

اداره روادید و اعزام

واحد نقل ترددی - حج تمتع ۱۳۹۳